

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

C. xxvi. Q[uod] sententia dei moueri potest: q[uod] co[n]siliu[m] dei
immutabile est: & voluntas dei prima omnium causa/ & q[uod] mathesis
via damnationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

Jonas.
Iuppiter.
Mars.
Plautus co-
micus.

Contra fidem
gentilium.

Lucanus.

Roma.

Nabugodonosor.
Daniel.

Danielis. x.

ione. Numqd tibi videtur verior & fidelior sententia iouis & mar-
tis q̄ sententia creatoris? Non utiq; plauti consilio acquiesces: si
istud virium planetis ascripseris. Cū enim sicofanta mandroge-
rum percūctaretur: an illi sint planete placadi: qui numeris totū
rotant: eos mandroger? nec visu faciles/nec dictu affabiles esse
respōdit/adiiciens q̄ athomos in ore voluūt: stellas numerāt/so-
la mutare non possūt sua. ¶ Sicitaq; a dispositiōe syderum eue-
tū necessitatem ingerit: vt illos sale satis vrbano elegāter irri-
deat qui visum exercēt in p̄templatione eorū qui visum fugiūt:
& interpellāt eos qui loqui dedignant. Et cū athomos i ore vol-
uāt: verendū est ne si athomus genelliaco forte intercizat in ex-
cipienda sentētia celestium labat. Sit ergo eorum insignis au-
toritas dū stabilis/& incōiulsa maneat creatoris. Certe quicqd
tibi mars tu? aut iupiter suggerāt de? verax est: & tu dum illis
plusq; deo credis es perniciosissime mendax. Astra quidem sūt
mēdacia in cōspectu eius: sed & in angelis suis repperit prauita-
tē: vt tñ verum fatear: tibi astra non mentiūtur: sed tu ipse: q̄ de-
ciperis tibi imputa. Quis em̄ te coegit falsum putare? Quis ea
que preeūtib? figuris ventura coniectas imutabilia esse p̄srafit?
An falleris eo q̄ figul? sibilās: aut hic mund? ait nulla sine lege
p̄ eū Errat/et in certo voluūt sydera motu. Aut si fata mouēt
vrbī generiq; paratur humano matura lues. Itemq; manifesti?
subiicit: & superos qd̄ p̄dest poscere finē? Cum domino pax ista
venit dūc roma malorū Cōtinuam seriem: clademq; in tempo-
ra multa. Protrahē ciuili tantū iam libera bello. Sed proculdub-
bio multi dii tui futurū bellū amouere non poterant: quia multi
immo potius nulli sūt. Hoc tamen vnus & deus & domin? om-
niū potuisset. Nouit em̄ ille mutare sentētiā: et si tu beneficio
eius maliciā finias. Vnde & nabugodonosor cōsilio danielis
peccata elomofinis redimēs: & iniquitates i misericordiis pau-
perū suā dñi iminētē ad tēp? effugit: donec in aula babilonis
gloriādo diceret. Nōne hec est babilon magna quā ego cōdidi
in domo regis in robore fortitudinis mee: et i gloria noīs mei?
Sic ergo elationis voce in seipm̄ iā fugiētē dei suā reuocauit.
¶ Q̄ sentētia dei moueri pōt: q̄ p̄siliū dei imutabile est: & volū-
tas dei p̄ma oīm cā/& q̄ mathesis via dānatiōis. Ca. XXVI.

Vm itaq; imutabilis dei sentētia possit moueri ex-
rantium et discurrentium syderū sermo manebit im-
mobilis? Sed quocūq; modo sententia moueat: p̄siliū
dñi manet in eternū. Qd̄ aut p̄siliū: volūtat? dei signū

certi⁹ est p̄ceptioe: aut p̄hibitione diuina? An nō recte videbit
 velle quod precipit: plane patriarchā precepit vnigenitū p̄mis-
 siois filiū immolare: recte ne patriarcha mandati accevit? Re-
 cte quidē per oīa: eo q̄ madatū volūtatis que prima omniū cau-
 sa est & nunq̄ suo fraudatur effectu: certissimū iudiciū fit. A deo
 quidē prima est: vt si queratur de aliquo cur ita sit rectissime di-
 cat quoniam ille sic voluit qui omnia quecūq; voluit fecit. Si ve-
 ro cur voluerit querat: inepta questio est quia primē cause volū-
 tatis scilicet/querit causa: cuius nulla est omnino causa. Equi-
 dē dici solet: & verū est: quia in manu principis est vt possit mi-
 tius iudicare q̄ leges: cū et qui legem tulit derogande vel abro-
 gande illi⁹ habeat potestātē: legi ergo quam figulus tuus celo
 imponit: auctor celi cōtradicerē nō audebit? Interpositam inter
 ius et equitatem interpretationē soli principi et oportet & licet
 inspicere: vbi aliud ius suadet aliud equitas. Que in publica vti-
 litate versatur principis querēda est interpretatio: que genera-
 lis est & necessaria: vbi de scripto & sententia dubitatur mens
 est inquirenda auctoris. ¶ Quis ergo te celestium fecit interp̄-
 tē? Vnde qd̄ expediat nosti? Qua temeritate aliena opera tuis
 immo dei stellis ascribis? Teneo enī tuum illud subtilissimum
 argumētum. Tu qui flagrante minacem scorpion incendis cau-
 da chelasq; peruris. Quid tam grande paras? Sed mendacii pa-
 ter qui te hoc docuit celestibus ascribēdum: fraudulēter sic agit
 tecū: vt cū his notis resperferit creaturā: ipsum creature sic infā-
 met auctorem. Postremo animulas miserorum fraude dece-
 ptas ineuitabilium vaticinio futurorum in elationis tumorem
 suspendere/vel desperationis abyssum precipitare demētia est.
 ¶ Porro hunc fructum mathesis sue horoscopi afferunt/& pla-
 netis suis magis erronei dum a scientia pietatis exorbitāt lōga
 peruestigatione signorū: cū eo qui quasi lucifer matutinus orie-
 bat̄ descendūt in infernū viuētes: aliosq; ruine sue p̄ticipes faciūt
 Sed dum tibi talia opponuntur vel p̄ponuntur quid facis? Ri-
 des equidem & nimis vncis naribus indulges: ludibrio habens
 simplicitē fidei: recurrisq; ad prouidētie sinum: & te in abyssū
 inscrutabilem quasi antheus alter tot⁹ immergis. Lucē inaccessi-
 bilē posuisti refugiū tuum: et idē fidei rusticitatē impugnas ac
 si fons veritatis p̄pugnaculū sit erroris. ¶ Sed esto: veterē hanc
 prouidentie querelam sopire non possū: et nodos omnium que-
 stionum soluere non sufficio/quis enim adeo sapiens est vt omī-
 bus cuiusuis imperiti: ne dū tuis questionibus satisficiat? Toti-

Genes. xxij.

ps. cxij.

Lucanus.

Mathesis.
 Horoscopi.
 Lucifer.

us deniq; veteris philosophie princeps plato leuē (vt fert) quod tamen de homero verius dicere: nescio quam nauatay questio nem explicare non potuit. Vnde cum ab eisdem impudentius & protracti⁹ derideret: vt erat vir verecundi ingenii quasi toxi cato cōfusionis iaculo perfossus ad mortē spiritum nouissimum exalauit. Puduerat enim q̄ quasi toti⁹ achademie improprio exprobrauerant principē philosophoy grece / etiam minima ignorare. Hoc aut̄ asserit Flauian⁹ in libro qui de vestigiis phi losophoy inscribitur: xenophontinos faciēte inuidia / aduersus platonis gloriam impudenter finxisse. Licet q̄ plurimi eū ob sa cramentū numini asserāt vltro aīam posuisse illo etatis sue an no expleto: quē nouenarius in seipsum ductus effecerat: eo q̄ ex inde nō accedit humanitati nisi labor et dolor. Fateor quidem me pauca scire et cū multis plurima ignorare: nec tamē vite minus quasi homerus pudore vict⁹ abiitio. Si ergo prouidentie et liberi arbitrii litem cōponere nō sufficio: si fatorū et facilita tis nature repugnātiā nequeo cōcordare: nūquid ideo minus verū est ista esse? Sicut in iure ciuili reus frequētissime fauora bilior est: ita quedā sunt in inuestigationib⁹ philosophicis vbi plerūq; potior pars videtur autoris: hoc autē ex defectu nostro arbitror euenire. Intellectus enī circa rerū prima principia defi cit. In his scrutinium prouidentie inuestigationēq; materie: & fidei nostre multos articulos aptissime cēseo numerari. Dū in prouidentia vnus querele et molestia perimis: velut ydre preci so capite pluriū succrescūt capita questionū. Si in materie siluā progredimur: allico patimur quod sōniātes inter aliquā / & nul lam substantiam constituti. Anime quesita origine traducem nobis intellect⁹ opponit. Postremo in diuina substātia trinitate recipere personarū nisi in fidei virtute quō arrii laqueos decli nabis? Diuinitatis vnā simplicem et indiuiduam admitte sub stantiā quomodo sabellii nisi fidei ratione man⁹ effugies? Hec tamen nō minus vera sunt: quia multis possunt questionib⁹ im pugnari. Et licet sapiētia dei se incarnationis mysterio nobis visibilē fecerit: nō tamen eo vsq; se intellectui nostro fecit palpa bilē: vt cū ea possimus vsq; quaq; discurrere: sciētes rerum oīm quāta sit longitudo / latitudo / sublimitas / & pfundū. ¶ Si vero mathematicorū via esset vsq; quaq; laudabilis / nō tā opere pe nituisset magnū augustinū se eorū cōsultationibus inclinasse. Ad hec doctorū sanctissim⁹ ille Gregori⁹: qui melleo predica tionis imbre totā rigauit et debriauit ecclesiā: nō modo mathe

Xenophōtini.
Plato vixit
xc. ānis. & hoc
in lib. de vita &
mo. phi. ca. de
platone.

Homerus.

vt. L. arrianus.
ff. de actio. &
obliga. et vere
gu. iur. l. fauo
rabiliores.

¶ Nō sapiētia
dei non posse
palpari a mor
talibus.
Augustini dā
natio contra
mathemati
cos.

sim iussit ab aula recedere: sed vt traditur a maioribus incendio dedit reprobate lectionis scripta: palatinus quecumq; tenebat apollo. In quibus erat precipua qui celestium mentem & superiorum oracula videbantur hominibus reuelare. Quid multa? Nonne satis est qd hanc vanitatem catholica & vniuersalis ecclesia detestatur: et eos qui vltius eam exercere presumpserint legitimis penis mulctatur. Sed ne planetariorum non tam persequi q sequi videamur errorem: iam ad reliqua progrediatur oratio. Qui enim huic curiositati inseruiunt non magis veraces esse possunt q humiles & sobrii qui primos recubitus in cenis appetunt & epulatur quotidie splendide. Postremo plurimos eorum audiui: noui multos sed neminem in hoc errore diutius fuisse recolo: in quo manus domini condignam non exercuerit ultionem.

C De aruspiciibus & chiromanticis & phitoniciis & saulis deiectione.
Capitulum. XXVII.

Quid de nigromanticis dicant: quorum impietas deo auctore per seipsam ubiq; iam viluit: nisi q morte digni sunt / qui a morte conantur scientiam mutare? Nam de aruspiciibus / auguribus / salissatoribus / ariolis / phitoniciis / aruspiciibus & aliis quorum pre multitudine / tediosa est enumeratio: productiorem sermonem texere / cum nemo istorum iam progrediatur in lucem: sed in latibulis si quis est exerceat opera tenebrarum superuacaneum est. Quedam tamen eorum certis de causis aliquatenus tangenda sunt. Et si lateant sup sunt ad huc malo suo aruspices. Hos p parte extis animalium diuinare predictum est. Extorum quidem censentur nomine omnia que cutis extremitate teguntur: vnde & illos qui in humerulis arietum vel quorumcumq; ossibus animalium vaticinantur: eis connumerandos esse manifestum est. Chiromantici quoq; vera que in rugis manuum latent se nosse gloriatur. Quorum errorem: quia ratione non vtitur: necesse est rationibus impugnare: licet eo ipso illos expugnet ratio: q deficiunt ratione. Vnum tamen est quod a te si me patienter audias attentissime quero. Quid nugatores isti (quoniam eos tibi notos non ambigo) quando de dubiis interrogati sunt puerunt? Cum aduersus ninicollinos britones regia esset expeditio pducenda / in quo te consultus aruspex premonuit: quis ab eo veritat / archanum non fuerit inquirendum: q excubiali obsequio cocinator medacii potius credendus erat q occulte veritatis iterpres. Vulgo siquidem cum quis mentiendi nota iuritur dici solet: quia quouis excubo / vigilius medacior est. **C** Item chiro-

vt extra de hereticis. p totum

Mali sermones bonos mores corrumpunt. Matth. xxiij.

De nigromanticis.

De aruspiciibus

Chiromantia vnde dicitur.

Ninicollini.